

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Szczecin, 10 grudnia 2019 r.

P-1.4131.682.2019.AB

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, poz. 1309 i poz. 1696, poz. 1815)

stwierdzam nieważność

§8 pkt 2, §13 ust. 2 oraz 15 Załącznika do uchwały Nr IX/88/19 Rady Gminy Rymań z dnia 19 listopada 2019 r. *aktu o utworzeniu samorządowej instytucji kultury – Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rymaniu.*

Uzasadnienie

W dniu 19 listopada 2019 r. Rada Gminy Rymań podjęła uchwałę Nr IX/88/19 *akt o utworzeniu samorządowej instytucji kultury – Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Rymaniu.* Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 22 listopada 2019 r.

W podstawie prawnej ww. uchwały powołano m.in. art. 9 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹, zgodnie z którym *jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym.* Organizator – tu: jednostka samorządu terytorialnego - wydaje akt o utworzeniu instytucji kultury, w którym określa jej przedmiot działania, nazwę i siedzibę, a także określa, czy dana instytucja kultury jest instytucją artystyczną w rozumieniu ust. 2 (art. 11 ust. 1 zd. pierwsze ww. ustawy). Jak wynika z treści art. 13 ust. 1 i ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej *1. instytucje kultury działają na podstawie aktu o ich utworzeniu oraz statutu nadanego przez organizatora.*

2. Statut zawiera:

1) nazwę, teren działania i siedzibę instytucji kultury;

¹ Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983 z późn. zm.).

2) zakres działalności;

3) organy zarządzające i doradcze oraz sposób ich powoływania;

4) określenie źródeł finansowania;

5) zasady dokonywania zmian statutowych;

6) postanowienia dotyczące prowadzenia działalności innej niż kulturalna, jeżeli instytucja zamierza działalność taką prowadzić.

Rada Gminy Rymań uchwałą Nr IX/88/19 postanowiła o utworzeniu instytucji kultury pod nazwą „Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Rymaniu”. W przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdują zatem także przepisy ustawy o bibliotekach², w szczególności art. 11 ust. 3, zgodnie z którym statut biblioteki określa w szczególności:

1) cele i zadania biblioteki;

2) organy biblioteki i jej organizację, w tym zakres działania i lokalizację filii oraz oddziałów;

3) nazwę jednostki sprawującej nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki - w odniesieniu do biblioteki wchodzącej w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej;

4) źródła finansowania działalności biblioteki.

Użycie przez prawodawcę w cyt. unormowaniu zwrotu „w szczególności” rozumieć należy w ten sposób, że ww. elementy mają charakter obligatoryjny i muszą zostać zamieszczone w statucie instytucji kultury, jaką jest biblioteka. Biorąc natomiast pod uwagę, że Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Rymaniu wykonuje nie tylko zadania określone w ustawie o bibliotekach, statut tej jednostki musi również regulować kwestie wymienione w art. 13 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Inne kwestie zaś są fakultatywne.

Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że żadne z postanowień uchwały nie może pozostawać w sprzeczności z przepisami zawartymi w aktach wyższego rzędu, w szczególności ustawie o bibliotekach, a także ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, która ma zastosowanie do tego rodzaju placówek we wszystkich sprawach, nieunormowanych w ustawie o bibliotekach (art. 2 ustawy o bibliotekach).

Poczynienie powyższych uwag ma zasadnicze znaczenie w omawianym stanie faktycznym, albowiem analiza treści Załącznika do uchwały Nr IX/88/19 dowodzi, że w części wskazanej na wstępie narusza ona obowiązujący porządek prawny przede wszystkim z uwagi na to, że w sposób nieuprawniony ogranicza kompetencje dyrektora tej instytucji. Otóż, Rada w **§8 pkt 2** wskazała, że „Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka swoje zadania realizuje: roczny harmonogram działania zatwierdzony przez Wójta Gminy Rymań”, obligując tym samym dyrektora instytucji kultury, właściwego do zarządzania i reprezentowania jej na zewnątrz, do uzyskiwania akceptacji Wójta dla planowanych rocznych działań. Wprowadzenie tego wymogu nie znajduje jednak oparcia w przepisach powołanych ustaw. Co więcej, prawodawca w art. 15 ust. 5 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wskazał, że Organizator przed powołaniem dyrektora zawiera z nim odrębną umowę w formie pisemnej, w której strony określają warunki organizacyjno-finansowe działalności instytucji kultury oraz

² Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2019 r., poz. 1479).

program jej działania. Umowa wchodzi w życie z dniem powołania dyrektora. Odmowa zawarcia umowy przez kandydata na stanowisko dyrektora powoduje jego niepowołanie na to stanowisko. Program ten następnie podaje do publicznej wiadomości w terminie 7 dni od dnia powołania dyrektora instytucji kultury:

- 1) organizator na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej lub
- 2) instytucja kultury na swojej stronie internetowej (art. 15 ust. 5a ww. ustawy).

Brak jest zatem podstaw do regulowania kwestii dotyczącej harmonogramu działania w statucie instytucji kultury.

Z kolei, w **§15 ust. 1** Załącznika do uchwały Nr IX/88/19 przewidziano, że „Podstawą gospodarki finansowej GOK jest roczny plan finansowy zatwierdzony przez dyrektora po uprzedniej akceptacji Wójta Gminy Rymań sporządzony z zachowaniem wysokości rocznej dotacji na działalność instytucji kultury ustalonej przez Organizatora”. Przepis ten także wpływa zawężająco na zakres uprawnień dyrektora tworzonej przez Radę Gminy Rymań instytucji, wprowadzając w istocie obowiązek uzyskania akceptacji Wójta dla planu finansowego tej instytucji. Tymczasem, w myśl art. 27 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury jest plan finansowy ustalony przez dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji organizatora. Trzeba mieć przy tym na względzie, że instytucja kultury gospodaruje samodzielnie przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystania (art. 27 ust. 1 cyt. ustawy). Samodzielności tej organizator nie może zatem swobodnie ograniczać, w tym, tak jak to uczyniła Rada Gminy Rymań w kwestionowanym przepisie.

Za wadliwy należy również uznać zapis **§13 ust. 2** przyjętego Statutu Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rymaniu, który stanowi, że „Szczegółową organizację wewnętrzną GOK określa regulamin organizacyjny nadany przez Dyrektora na zasadach i w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach, po zaopiniowaniu przez Wójta Gminy Rymań”. Zapis ten, choć z jednej strony odsyła do zasad i trybu dotyczących nadawania regulaminu instytucji kultury określonych w przepisach prawa, z drugiej – stanowi modyfikację art. 13 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, według którego organizację wewnętrzną instytucji kultury określa regulamin organizacyjny nadawany przez dyrektora tej instytucji, po zasięgnięciu opinii organizatora oraz opinii działających w niej organizacji związkowych i stowarzyszeń twórców. Zasięgnięcie jedynie opinii organizatora (wójta) nie jest – w świetle tej regulacji - wystarczające.

Uchwała w przedmiocie statutu instytucji kultury, jaką niewątpliwie jest również biblioteka, nie może regulować w sposób odmienny tych zagadnień, co do których ustawodawca wypowiedział się w akcie wyższego rzędu, jakim jest ustawa. Zdaniem organu nadzoru, nie ma tu przy tym znaczenia, czy w istocie w instytucji kultury, której Rada Gminy Rymań nadała nowy statut, działają organizacje związkowe bądź stowarzyszenia twórców. Gdyby bowiem aktualnie nie było takowych, a pojawiły się one w przyszłości, mogłoby to prowadzić do sytuacji, w której Dyrektor GOK w Rymaniu, nadając jej regulamin

organizacyjny i zasięgając opinii jedynie organizatora, działałby zgodnie ze statutem, a wbrew woli ustawodawcy.

Mając na względzie powyższe, wobec przedstawionej w niniejszym rozstrzygnięciu argumentacji, stwierdzenie nieważności **§8 pkt 2, §13 ust. 2** oraz **15** Załącznika do uchwały Nr IX/88/19 Rady Gminy Rymań z dnia 19 listopada 2019 r. *aktu o utworzeniu samorządowej instytucji kultury – Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Rymaniu*, uznać należy za konieczne i w pełni uzasadnione.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Wicewojewoda Zachodniopomorski

Marek Subocz

otrzymują:

1. Rada Gminy Rymań,
2. a.a.